

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kor.
Fél évre . . . 6 „
Negyed évre . . . 3 „
Egy szám ára 20 fill.

Hirdetések

és nyilvántartási közlemények
juttatásos közölteknek.

VÉGVIDÉK

Politikai hetilap.

Szerkesztőség

és
kiadóhivatal

Gromon-utca 2. sz. a.

Wittigschlager C. czégnél

→*←

Közlemények, előfizetési és
hirdetési díjak, úgy a lap
szétküldésére vonatkozó
panaszok a kiadóhivatalba
küldendők.

Megjelenik:

minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő:

Feymann Gyula

ügyvéd.

Hirdetések

Wittigschlager C. könyvkereskedésében is felvételnek
Gromon-utca 2. szám.

Nyilt levél Miletics Szlavkó dr.

képviselőjelölt úrhoz.

Az a mélyes meggyőződés hogy minden 1848-os függetlenségi-párti polgárnak kötelessége a szabadelvű pártot különösen a közelmult időkben követett politikai irányban való tovább haladásban minden törvényes eszközzel föltartoztatni: hívta a cselekvés színterére az országgyűlés fölmozgatása alkalmából a pancsovai országgyűlési-képviselő-választó-kerület 1848-as függetlenségi pártját.

A párt tagjai jól tudták hogy a maguk számerejénél fogva önmagukban győzelemre nem számíthatnak; kitűzött céljukért eredménytel reméltek azonban küzdeni bizonyos konjunkturákra s esélyekre számítva.

Számításukat mindenek előtt arra alapították hogy a választókerület szerb-ajku választói aktivitásba lépnek, és pedig a kormány ellen, s ezen reményükben biztatta, alaposságban megerősítette a szerbség politikai helyzete.

A passzivitás lehet szükséges, lehet hatékony politikai eszköz; de hosszabb időn át élve vele, veszedelmesen szokott visszahatni.

A tömeg lelki világának szüksége van az állami ügyekkel, politikával való foglalkozásra; a tömegnek a mai társadalmi rend mellett meg vannak a maga hivatott vezérei ez irányban, az értelmiség, — s ha ez vezetői szerepét ki nem használja: — a tömeg keres magának vezetőt, termel önmagából, azt pedig aztán, hogy az ilyen politizálás mily irányt vesz, hová fajul — a mint nehéz előre meghatározni, ép úgy bizonyos, hogy épen az értelmiség félretolását az értelmiség és a tömeg közti kapcsolatot fölbomlását eredményezi.

Már pedig ha ilyen jelenség igen magas szempontokból általában is veszedelmes: oly területen a melynek határait csak közös vallás, nyelv és mult szabják meg — egyenes végzetesnek tekintheti bárki is; — s mivel ennek a folyamatnak a kezdete környékünkön élénken mutatkozott: a hazai szerbség vezetői politikai szintjébe vetett hit annak föltevését, mikép elhatározásuknál e körülményt számításon kívül nem hagyják, úgy szólván bizonyossá tette.

A politikai passzivitás mellett a hazai szerbségnek összes közéleti szereplése úgy szólván az egyházi ténre zsugorodott össze és pedig a többség, a radikálisok számára egy bizonyára nem valami áldásos és eredményes, de a külvilág szemében semmi esetre nem lélekemelő küzdelemmé, a melyben úgy az egyházi mint a világi kormányhatóságokat magukkal szemben találták.

A szerbség helyzete az európai politika szempontjából szintén nem kevésbé szolgálthat okot minden gondolkozó szerbnek a megfontolásra.

A szerb-bolgár háboru a Balkánon a mérleget a szerbség hátrányára billentette le, — Maczedoniából — úgy látszik — leszorult a szerb expanzív erő, — a fajrokon horvátok politikájában a szerbség iránti mélyreható féltékenység minden messzebbmenő kombinációt kizárni látszik, — az anyaországban pedig?... A volt aradi, a talán nem sokára áthelyezendő temesvári a majdnem hívónélküli budai püspökségek s az elvesztett hadállások egész legiójai mutatják, hogy tömör diszlokáció s geográfiai határ nélkül a jövő nem lehet más mint... csupán önvédelem.

S ha ez a kép a végeken, azok a zavarok, rázkódások, a mik a független szerb királyság történetében úgy szólván állandóak, talán minden komolyan gondolkodó szerbet is

annak felismerésére kényszerítnek, hogy ez az állam súlyánál s geográfiai helyzeténél fogva mindenre, csak imperialisztikus politika folytatására nem alkalmas.

A politikai raison álláspontjáról tehát jogosultnak látszott az a föltevés hogy a szerb néplelekben csak közvetlen közelünkben is észlelhető utópiutikus irányban való eltévelyedés, az autonom egyház életében fölmerült jelenséget s a szerbség egyeteme általános politikai helyzetének legalább is kevésbé biztató volta — szerb honfitársaink vezetőit — minden esetleges mellétekintet s hátsó gondolat nélkül is eddigi passzivitásuk föladására birandja.

S tényleg ilyesmi történt.

A szerbség egyházpolitikai alapon szervezett egyik csoportja, a radikálisok, Ujvidéken tartott gyűlése kimondta a képviselőválasztások alkalmára az aktivitást.

Kimondta egy súlyos politikai hibával terhelten!

Ha a magyarság a nemzetiségi kérdést a magyar nemzeti állam szempontjából súlyos kérdésnek tekintheti is, nincs ok arra távolról sem hogy olyannak fogja föl amely a törvény, jog és igazság uralma alatt, s főleg a mai külpolitikai konstellációk mellett komoly veszedelem aggodalmát kelthetné fel; s ha egyik-másik nemzetiség e kérdés szempontjából talán preponderánsabban jelentkezik is, ebben a vonatkozásban a hazai szerbség az első helyet kétségtelenül nem foglalja el.

Voltak köztünk nagy eltérések, látszólag vagy valóban nagy félreértések szittattak föl szántszándékosan: úgy magyarok mint szerbek jól ismerjük a kezét; de évtizedek munkájának megnyugtató eredményeként jóleső örömmel véltük észlelhetni hogy az úr köztünk kisebbedett, bizalmatlanságunk egymás iránt lecsökkent.

Azok a körülmények a melyek a szerbséget arra indították, hogy a közéletben a magyarság ellensége vagy ellenfele gyanánt jelenjen meg — megszűntek úgy legalább is mi magyarok azokat megszünteknek gondoltuk; — s ha maradt is keserűség a szívekben s félreértés az elmékben: őszintén hihettük, hogy mindennek eloszlatására csak egy hiányzik — a k ö z ö s, b a r á t s á g o s, t e s t v é r i e s e g y ü t t m ű k ö d é s.

Csalódtunk?

A bizalmatlanság azt mondta; a bizalom azt, hogy politikai hiba, hogy amikor a szerbség nagy többsége által elfogadott ujvidéki program a magyar parlamenti ellenzéki pártok programjával az általános politikai kérdésekben megegyezni látszik s eltérés mindössze oly kérdésekre nézve létezik, a melyek közül az egyik, az egyházi autonómiát illető, egyáltalában nem alkalmas arra, hogy magyar parlamenti pártokat vagy ezek tagjait egymástól elválassza, a másik, tehát egyetlen kérdés, a nyelv kérdése pedig épen parlamenti gyakorlatunk példaadása szerint szintén nem föltétlenül ok arra, hogy ez elv prozelitái ezen pártok keretén kívül kívánjanak a parlamentben érvényesülni (szászok) az aktivitás kimondása külön politikai pártalakulással kapcsolatos össze.

Álljunk arra az alapra, hogy ez politikai hiba, politikatlanság, s hagyjuk egyelőre a bizalmatlanságot ki a számításból.

A mióta a szerbség e hazába vonult — állandóan ellenséggként állott a magyarral szemben, — az egységes állammal szemben mint

külön politikai jogokat igénylő állampolgárcsoport, nemzetiség, s ez a küzdelem kelletlen emlékeket hagyott kölcsönösen hátra, — az ujvidéki program a magyarral közös együttműködést ígér, — nem említi a külön politikai jogigényt: mi értelme van tehát, mi szükség van a nemzetiségi alapra való párt-szervezésnek, a félreállásnak, a szembeszállásnak? Mi értelme, mikor a hazai szerbség ha minden jelöltje bejut is a parlamentbe, ott oly számmal (5—6) jelenik meg, a mely mellett nem csak hogy tényezővé nem válik, hanem eredményes működés kifejtésére is egyáltalán képtelen?

A pancsovai országgyűlési képviselő-választó-kerület 48-as függetlenségi pártja hajlandó volt az elhatározást csupán politikai hibának fogni föl; szóba hozta hogy a szerbek támogassanak a függetlenségi párt programjával föllépő szerb jelöltet. — A puhatóldzás eredménye az volt, hogy a talaj ez irányban a szerbknél még előkészítve nincs. — Próbálkozott olyan politikai egyéniség jelölésével a kiben kellő őszinteség mellett a szerbség is megnyugodhatott volna, M o c s á r y Lajosban, a ki már egyszer a hazai szerbség támogatásában részesült is: s mi volt az eredmény?

Ámbár akkor, a mikor az ujvidéki radikális értekezlet tartattott, kerületünk számára szerb-nemzetiségi jelölt iránt még megállapodás nem történt, sőt az sem volt bizonyos hogy fog-e egyáltalában történi; s ámbár a románok s a szerb liberálisok hó ohajtásának felett is meg a Mocsáry jelöltsége, s így az a czél hogy e kerületben az ellenzék győzzön, emberi számítás szerint eredménytel megközelíthetett volna: a kerületbeli radikálisok a jelölést mereven elutasították.

Az 1848-as függetlenségi pártnak álláspontja a helyzet ilyen kialakulásával szemben az volt, hogy külön jelöltet állít, először azért, hogy zászlaját e vidéken meglöbögatva hiveinek alkalmat adjon, hogy úgy mondjan, politikai iskolázásra, másodsor azért, mert úgy számított hogy a szabadelvű párt oly jelentékeny erőt mint kifejtett, kifejtetni nem képes, s az elértnél jelentékenyebb szavazatkisebbséggel szorul pótválasztásba, s így a függetlenségi párt mint döntő tényező szerepel, megmutatva ez által hogy nélküle e kerületben országos politikát üzni nem lehet, — végre azért mert pótválasztásba a szerb nemzetiségi párt józanul bele nem mehet mivel úgy a szabadelvű mint a függetlenségi pártot magával szemben találva biztos bukásnak néz elébe, s így, ha mindjárt a választás napján is, oly megegyezés jöhet létre a függetlenségi és a nemzetiségi párt közt, a melynél fogva a függetlenségi párt jut, és pedig ilyenképen a siker lényeges reményével a pótválasztásba.

Az volt a kiindulási alap hogy a szabadelvű párt — ismétlem — oly erőfelfejtésre, mint a milyet kimutattott, nem képes, s az ma is, hogy ha a nemzetiségi párt őszintén s országos politikát üz — ennek megkísértésére legalább is törekedni kellet volna.

De a szerb nemzetiségi párt részéről lehetetlen volt elérni még csak a legelemibb taktikai együttműködéshez való megállapodásra-jutást, de sőt csak az érintkezést sem.

Miért?

Előre meg van verve az a hadakozó fél a ki a vele szembenálló hibás eljárására alapítja sikerre való kilátásait.

Igazat vélek mondani legjobb meggyőződésem szerint, a mikor kijelentem, hogy tévedés volna hinni bárki részéről, ha az önk eljárását, magatartását, politikai, taktikai hibáinak tekintendé, ha önknek azt imputálna miképp eljárásuk s magatartásuk nem szántszándékos, nem célzatos volt!

A magyar állam mai alakulásának alapeszménye, hogy ez állam magyar nemzeti legyen, — sem több sem kevesebb tartalmat tulajdonítani nem kívánva ez eszmének a haza minden hű fia, hogy ez az állam egybeartó kapcsa, ereje, a magyar nemzeti jelleg: s ez az önk újvidéki programjából hiányzik!

Ez eszmének szimboluma a vörös-fehérvörös szín a melyet büszkén visel keblén s zászlaján minden hű fia hazának: s az önk pártja a mikor e színeket tüntetően eldobja magától, féktelen nemzetiségi izgatások gyűlöletes hevében tiltottá vált színekkel kíván diszelegni!

Az országgyűlési képviselő nem a maga szavazói, hanem az egész választókerület képviselője; a képviselőjelölt e minősége köteletségévé teszi, zászlaja iránti köteletségévé, hogy politikai hitvallását a választóközönség előtt megismertesse, azoknak helyeségéről meggyőzni törekedjék: s ön, t. képviselőjelölt úr, elégnék tartotta programbeszédét elmondani oly nyelven, a melyet a választókerület választóinak tulnyomó többsége nem ért, s különösen nem találta érdemesnek alkalmat sem adni arra hogy megtudjuk közvetlen észleletből vajjon bírja-e ön azt a nyelvet, a mely a mellett hogy a 48-as függetlenség párt itteni hűvei tulnyomó részének anyanyelve, egy szersmind az állam tanácsának is kizárólagos tanácskozási s ügykezelési nyelve!

Ha egybevetjük mindent azzal — ami szemünk láttára, fülünk hallatára folyik le — hogy az izgatásnak, a magyarság, az állam magyar nemzeti jellege s intézményei ellen való izgatásnak mily eredményei mutatkoznak az itteni szerbség körében már is (lehet hogy az ön akaratán kívül, t. képviselőjelölt úr):

minden igaz hazafiból elemi erővel kell azon meggyőződésnek kitörnie, hogy az önk világéleté tartó programja nem teljes, önknek ezen kívül van több programjuk az egységes magyar nemzeti állam ellen, s hogy maga a program nem értőbbet annál a darab papírnál a melyre írva van, s a melyet a megválasztott képviselő bátran téphetne ronggyá a magyar parlament küszöbén, —

hogy az önk eljárása nem őszinte mert a mikor a magyar állam integritását s azokat a követelményeket hangoztatják amik minden hű állampolgár legforróbb vágyát képezik:

fölszítják azt a tüzet a mely az állam épületét már lángbaborította volt — a magyarság, az állam magyar nemzeti jellege ellen való vak gyűlölet tüzet, —

hogy az ön céljánem az, hogy e kerületnek hanem csak e kerület magyar-ellenes elemeinek legyen képviselője, hogy ön nem kíván, nem vár szavazatot csak a választók attól a csoportjától a melyet az izgatás a gyűlöletben nyelv, vallás és faj szerint, tehát oly módon a melyet minden jóérzelmű polgárnak el kell ítélnie, csoportosított, hogy az ön pártja küzdelme nem politikai elvek s nézetek küzdelme, hanem minden harcok leggyűlöletesebbje, bűn a haza, az emberiség ellen: faji, felekezeti harc.

A pancsovai 48-as függetlenség párt hűvei fölsimerték a helyzetnek ezt a jellegét, fölsimerték megfontolás után az országos párt nagynevű vezére Kossuth Ferencz is, a ki utasította a párt tagjait Dániel Ernő báró képviselőjelölt erélyes támogatására!

T. képviselőjelölt úr!

Nyíltan, őszintén szólok.

Január 26 án megnyilatkoztak kerületünk választói; megnyilatkoztak — elismerhetjük a hatalom részéről való visszaélés nélkül, s megnyilatkoztak oly számban hogy megnyilatkozásukat a választókerület igazi ítéletének elfogadhatjuk.

S ez ítélet szerint ön körülbelül 1000 szavazattal kisebbségben maradt!

Az ön jelöltségének azon a módon, a mint érvényesülni kíván, máskülönbén nincs erkölcsi alapja.

A választókerület kb. 63000 lakosa közül egy harmadnál kevesebb a szerbajku, a kiknek ön képviselője lenni ohajt; önkre szavaztak azon románok, a kik az ön pártjánál csak a hazafias elemnek nagyobb elleneségei s szavaztak azért s taktikából s nem az ön elvei erejénél, vonzó voltánál fogva, önkre szavaztak az ön vérei közül a liberálisok, a kiket e lépésre a felszított faji szenvedély erőltetett, néhány tót s néhány megtévelyedett német.

Van az igazságnak csak nyomai s abban a törekvésben, hogy ily szavazatok s ily körülmények közte kerületre a szerb-nemzetiségi választókerület jellegét oktroiálják?

A 48-as függetlenség párt, ha örvend is diadalának, ezt nem tekinti oly elbiztódottsággal, miképp a szabadelvű párttal szemben való magatartását megváltoztatná; de a tények azon ereje előtt a mi a január 26-iki helybeli választásnál kiviláglott, levonja a következtetést, s belátja, hogy majd 4000 választópolgár véleménye szabad megnyilvánítása mellett 15 sza-

vazat különbség miatt újabb szavazásra kényszerítés — az ügy, az aktus komolyságát veszélyezteteti

T. képviselőjelölt úr!

A tények azt bizonyítják hogy az ön pártja a január 26-iki szavazásnál nagyobb erőt fejtett ki mint a milyent elvi erejénél s elvi alapon kifejtjenie erkölcsileg megengedett volt!

Ha önk a vezetősékre hallgató tömeg lelki világát számításba veszik, be kell látni, hogy bukással adhatnak ugyan annak izgató szert, de táplálékot nem; s az izgató szertől beálló feszültség más uton s irányban is kereshet explodálást mint amerre szánva volt!

Ha önknek az egyházi élet terén a politikaival kapcsolatban más céljaik is voltak, hogy t. i. liberális ellenfeleiket a cselekvés színteréről leszorítsák, mit gondol, legyőzetés esetén a tömeg ennek odiumát, szégyenét nem az önk terhére rojja?

Hiszen a tömegnek első a siker!

Mit gondolnak: a hatalomban, a környezetben, viszonyát a hatalomban, a környezetben javítják egy élére állított s elvesztett küzdelemmel, növelik prentiszét a legyőzetéssel?

Mit gondol ön, t. képviselőjelölt úr: az a név a mit ön visel, s a melyet az ön szerb pártíveivel kegyelettel emlegetnek, olyan nimbuszszal kerül ki a legyőzetésből mint a milyennel küzdelembe ment, s lesz olyan varázsa neki a jövő esetleges küzdelmeiben mint a milyennel ön azt átvette?

Hiszen nem fognak a köré e küzdelemben még mártírkoszorút se vonhatni hatalmi erőnek híjján!

Ön megforgatott egy zászlót, t. képviselőjelölt úr, s legjobb tehetsége s ereje szerint emelte magasra; vonja be mielőtt porba hull!

Lépjön vissza!

Öntől, a ki a két ellenpárttal szemben majd 1000 szavazattal kisebbségben maradt, az ügy komolysága nem áldozatként, hanem a politikai belátás és tapintat jeleként kívánja meg, hogy a kerület nyugalma visszaadassék, a választók ezrei ne kényszeríttessenek 16 szavazat miatt új szavazásra ne kényszeríttessenek köztük azok, a kik önt ajándékoznak meg bizalmukkal a biztos legyőzetés elé.

A pancsovai országgy. képv. választókerület egy 48-as függetlenségi választópolgára.

Zárjelentés 1904-ről.

Tisztelt közgyűlés!

I. Az I. ált. tisztviselő egyletről.

Az osztr. magy. monarchia I. ált. tisztviselőgyelete a lefolyt 1904. évben is igen örvendős haladást mutathat fel.

TÁRCA

A mama keze.

Áldom én is az édes anyák kezét. Istennek hála én is érzem azt a bűvös erőt, a melylyel egy áldott anyai kéz elsimitani képes a gondszántotta redőket.

És ha most mégis az édes anyák kezéről támadólag írok, csak arra kérem azt, aki ezt az írást elolvassa, ne kövessen meg addig, míg azt meg nem hallgatta.

Pompásan mulattam egy estélyen.

Általános fogalmak szerint ez annyit jelentene, hogy letáncoltam a cipőim sarkát és hogy a két frakkzárnyam közül csak az egyiket hoztam haza. Etlentezőleg. Jól mulattam azért, mert egy lépést sem kellett táncolnom és mert egy szellőmes szép asszony társaságában egy kis délszaki növényesportozat aljából pletykáztuk végig a világot. Leszóltunk mindenkit és hát kell ennél különb mulatság?

Egyszer csak egy kékruhás baba keringőzött el mellettünk, egy stramm hadnagyoska karján. (Gyöngébbek kedvéért a „stramm” nem az ezred paroliját jelenti, hanem magát a hadnagy urat.)

Szegény kicsike! — szólott az én kedves pletyka partnerem, — Milyen fiatal szegényke, és már is „visszament a parthéja.”

Nem akartam etimologizálni és így a „visszament parthéja” nyelvtani rovtóságát máskor véltem

bizonyítgatni. Ezuttal maga a „visszament parthéja” érdekelt és így a dologra tértem.

— Tehát a kicsike nem menyasszony többé?
— Ugy hallom, már nem az.

A szóbanforgó kék ruhás kis lány ismét ott lejtett el mellettünk, és így nem kellett várnom, míg tultáncolt rajtunk, hogy válaszolhassak.

— Lássa nagyságos asszonyom, én ezt a tragédiát meg mertem volna jósolni.

Az én asszonykám nagy szemeket meresztett:
— Hogyan! És ön ezzel a csalhatatlan érzésével nem konkurál a kártyavetőöökkel?

Ön gunyolódik asszonyom, tehát vessen magára, ha most egy unalmas elmélettel kísérttem meg arról a kijelentésről meggyőzni, amit az imént tettem.

A zenekar ebben a pillanatban egy örült sebesű gyorspolkába kezdett, mire az egész terem mintha csak forgószél csapott volna le a parquetre, száguldott, kavargott. A tánczdüh tetőfokát érte, nem kellett hát attól tartanom, hogy valaki meghalja a fejtegetéseimet.

— Tehát sziveskedjék meghallgatni, nagyságos asszonyom. Ez a pártában felejtett kis leányt ismerem már gimnázista koromban. Én akkor készülttem a maturára, amikor ő f. l. 6-bb leány lett. A táncziskolába sohasem jártam (láthatta, hogy a legörültebb galopp sem képes kímőzítani az ültőből). Hanem azok az iskolatársaim, akik táncziskolába jártak, a görög rendhagyó igék gyilkos unalmait alatt mesélgették egymásnak, hogy ez és ez a barátunk folyton ezzel a kékruhás babával tánczol, hazakiséri, iskolába

kiséri. Szóval ezt a kis leányt és azt az ábrándos fiút mi szerelmeseknek proklamáltuk. Ottó — így hívták a hírbehozott barátunkat, — zárkozott kedélyű volt. Nem áradozott a „sikereiről”, mint a táncziskola többi ellenállhatatlanai. Csak mielőtt fölment volna az egyetemre, hogy orvosi diplomát szerezzen magának, a bucsulakomán egy kevés bortól, de annál több szerelemtől mámorosan borult a nyakamba, és tuláradó gyönyörrel vallotta meg nekem, hogy ő viszont szereti, és hogy a szülők is beleegyeztek boldogságukba. Szóval a két gyerek el volt jegyezve egymásnak. Multak az évek, a vőlegény tanult ott fent a bonczasztalok körül, édes merengéssel szivta magába a hullaszagot és bizony-bizony, egy-egy tárgyból egy-egy szigorlaton el is bukott.

O — az itthon reménykedő szerelmes kisaszony a bukásokat a szerelem számlájára írta, de nem így a mama. A helyett, hogy most már nyugodtan bevárná, még a szerencsétlen szerelmes ifju megszerzi ott fenn az egyetemen a szabadalmat, hogy az embereket büntetlenül szállíthassa a más világra, kapta magát és levelben vagy szóval megfenyegette az ő kis lánya bukdácsoló vőlegényét, még pedig ilyenformán: Kedves reménybeli fiud! Vagy leteszi ön végre a szigorlatait, vagy tudja meg, hogy az én kis leányomnak itthon ezer kéréje is akad, a kiket maga miatt miúddig vissza kellett utasítanunk.

A megfenyegetett ifju pedig az ő ideálistusával becsületbeli dolgot lát abban, hogy ne álljon tovább utjába az ő boldogságának. Mi a követke-

1. Az életbiztosítás.

1904-ben volt az összes emelkedés 5961 biztosítás, melyek 12.607.000 K. tőkét képviselnek; ha a tapasztalás után nyert levonásuk megtételnek, marad mint tiszta szaporodás 1500 biztosítás 3.400.000 K. biztosított tőkével.

1904-ben felszaporodtak a díjbevételek 6.620.000 K.-ra. A díjtartalékalap pedig állott 1904 végével 50.496.000 K.-ból, mely összeg egyenlő a biztosítások által tényleg megtakarított összes tőkével.

A múlt évben 1643 biztosítási kötvény vált esedékessé 5.354.000 K. biztosított összeggel. Az életbiztosítási osztály fennállása óta (39 év) összesen 71.995.000 K. fizetett ki.

A lefolyt 1904. évben társulatunk hozzájárulásával 20.800 K. életbiztosítási szerződések kötettek; lejárt biztosítási esetekben társulatunk közreműködésével pedig 82.600 K. fizetett ki minden akadály nélkül. A társulatunknál nyilvántartott biztosított összeg 201.600 K.-ra rúg. Az életbiztosítási osztályt minden tagnak figyelmébe ajánlani el nem mulaszthatjuk.

2. Humanizmus.

Az osztr. magy. monarchia I. ált. tisztviselőgyűlést a humanizmus terén is igen élénk tevékenységet fejtett ki. Az elmúlt évben kiosztott 18.000 K. a kisegítő alapból, 16.370 K. a gyógyalapból, 41.772 K. az oktatási alapból és 5.075 K. a Fellmann Norwill-féle alapból, összesen tehát 81.217 K. Az egyesület fennállása óta (40 év) 2.316.000 K. fordított jótékony célokra.

Az általános alapokból kieszközöltünk a múlt évben csoportunk tagjai számára: az oktatási alapból 160, a gyógyalapból 100, összesen tehát 260 K.-t.

II. Társulatunk.

A takaré- és előleg társulat tagjai száma 1903 végével 324 volt, miután 1904-ben 32 tag be- és 18 tag kilépett, maradt 1904 végével 338 társulati tag.

A felelős részvénybetétekre 1903 végével 145.563 K. 81 f. volt befizetve. A részvénybetétek 1904-ben 4994 K. 77 f-rel szaporodtak s így kitesznek 1904 végével 150.558 K. 58 f-t.

Az 1903 végével a tagoknak nyújtott előlegek összege 163.424 K. 68 f-t. tett, mely összeg 1904 folyamában 3709 K. 29 f-rel szaporodott, úgy hogy ez év végével követeleink 167.133 K. 97 f-t. tett, melyből 48.936 K. jelzálogilag biztosítva van 118.197 K. 97 f. pedig váltható. Társulatunk fennállása óta 1.200.780 K. adatott ki előleg fejében.

1903 végével semmiféle tartozásunk nem volt 1904-ben felvettünk a központtól 25.000 K.-t.

A tartalékalap volt 1903 végével 11.202 K. 1904-ben szaporodott 488 K.-val s így a múlt év végével tett 11.690 K.-t.

A kiadások levonása után maradt mint tiszta nyereség 7088 K. 25 f.

Miután azonban ezen tiszta nyereség az alapszabályok 41. §-ában biztosított 5%-os

ménye, két napig lumpol, három nagig sir, öt napig sóhajtozik, aztán vagy agyonlövni magát, vagy viszkál, a jegygyűrűt. Az én barátom nem lőtte agyon magát, hanem ennek a szegény kékruhás babának, mint szokás mondani: visszament a part-hejja. És ha azt kérdezi nagyságos asszonyom, hogy ki tépte össze azt a táncziskolai szerelmet, ki ítélte arra ezt a szegény gyermeket, hogy vén leány legyen, hát erre csak azt lehet felelni: hogy a mama keze. És ez nem páratlan eset Hány félénk szerelmes van, akiknek idő kell ahhoz, hogy szerelmüket meg is merjék vallani. A mamák legtöbbször nem várja ki ezt az időt, hanem rájleszt egy munnással arra a szegény gyáva fickóra: Uram, ön távöltartja leányomtól a komoly kéréket. — Nos és az a gyáva fiú, aki talán a legközelebbi huszonnégy órában akart magának hőiesen erőt venni és nyilatkozni, veszi a kalapját és sóhajtozva tovább áll. Ezt a szerelmet is a mama keze tette tönkre. Aztán meg az a sok, izléstelen anyós élez, az hiszi asszonyom, hogy ez mind csak légből kapott? A mama keze ott rombol a házasságban is és mindez a szeretet, az anyai gyöngédség szent nevében.

— Sok igazság van abban amit mondott — szolt mosolygva az én kedves társalkodóm. — De hát azt csak nem akarja nekünk anyáknak megtiltani, hogy ne szeressük a gyermekeinket!

— Ments Isten? Csak kevesebbet szeressék, akkor higgye el nagyságos asszonyom, hogy jobban fogják szeretni. **L. K.**

osztalékot nem fedezi teljesen — az 5%-os osztalék 7214 K. 25 f-t tesz ki — indítványozza úgy a felügyelőbizottság valamint az igazgatóság, hogy a hiányzó 126 K. a fent idézett §. értelmében is a tartalékalapból vétessék, illetve utalványoztassék.

Végül meg jelentenünk kell, hogy az igazgatóság egy tagja meghalt s egy tagja elköltözött, az alapszabályok értelmében visszalépnek pedig: Göllner Gusztáv, Loboncz Péter és Málnássy Ferenc urak; a felügyelőbizottságból kilépett Korponay Lajos úr és leköszönt Beck Mátyás úr, minélfogva a felügyelőbizottságba 2 rendes és 2 póttag, az igazgatóságba pedig 5 rendes (3 tag 3 évre, 1 tag 2 évre, 1 tag 1 évre) és 3 póttag választandó.

A visszalépett tagok alapszabályaink értelmében újból választhatók.

Pancsován, 1905. január havában.

Martin Imre s. k. elnök.

Weisz Károly s. k. titkár.

H I R D O K.

Személyi hír. Dániel Ernő báró Ő nagyméltósága, képviselőjelöltünk esőtörtőnkön, február 9-én városunkba érkezik.

Kossuth Ferencz szava. A 48-as függetlenségi párt elnöke, Kossuth Ferencz táviratban felkérte a pancsovai választókerület függetlenpárti (Barabáspárti) választópolgárait, hogy a február 11-én megejtendő pótválasztás alkalmával a szerb nemzetiségi jelölttel szemben Dániel Ernő báróra adják szavazatukat és ezáltal a hazafiás ügy győzelméhez ők is járuljanak hozzá.

Reméljük, minden magyar ember megérti az országos függetlenségi párt nagynevű vezérének hazafiás szövegét.

Végrehajtóbizottsági ülés. A pancsovai szabad-élv-part végrehajtó bizottsága február 3-án este az alsó-sórházban rendkívül népes ülést tartott. Az ülést Bachmann Antal bizottsági elnök nyitotta meg és úgy az ő valamint Christyán Antal pártelnök valamint a többi felszólalók szavai nagy lelkesedést keltek. A magyar-német polgárság, szabad-élv párti, polgár párti és függetlenségi párti választók teljes egyetértésben vannak, és a szombati pótválasztásnál egyetértelműen a magyar ügyet jelölt szabad-élv párti köré csoportosulva Dániel Ernő báróra fognak szavazni. A nyilvánult lelkesedést ugyanolyan határozott kitartás és cselekvés kövesse és Dániel Ernő báró győzelme biztos.

Központi választmány. Városunk központi választmánya kedden, február 7-én d. e. 11 órakor a polgármester elnöke alatt ülést tart a városláza kir. termében, mely alkalommal a szombati képviselő választás alkalmával működő köldödségek mellé a választási jegyzőket és hatósági bizalmi férfiakat fogják kiküldeni.

Pótválasztás. A pancsovai választókerületben a pótválasztás a jövő szombaton, február hó 11-én lesz megtartva.

Ünnepelt jegyző. A gazdasági és kulturális téren egyaránt állandóan haladó szép szomszéd községünkben, Franzfelden kedves ünnepély folyt le a múlt esőtörtőnkön. Ugyanis akkor töltötte be a minta községnek az egész környéken köztisztelőben álló jegyzője, Ruppenthal Ádám jegyző működésének huszadik esztendőjét. Ezt az alkalmat megragadta a községi képviselő testület és rendkívüli ülésében igen hízogó szavakban méltatta és jegyzőkönyvileg megörökítette Ruppenthal jegyző érdemeit kinek áldásos működése lépten-nyomon észlelhető a községben. Este pedig a község polgárai 80 terítéki vacsorát rendeztek, melyen a járás népszerű főszolgabírája, Gyertyánffy Jenő dr. is részt vett. Az elhangzott sok jó kívánságokhoz a mienket is csatoljuk.

A Társaskör közgyűlése. A Társaskör Martin Imre elnök vezetése mellett a saját helyiségében a múlt vasárnap tartotta közgyűlését, melyen a tagok nagy számban jelentek meg. A jelentéseket a gyűlés tudomásul vette s a tisztikarnak áldásos működéséért köszönetet szavazott. A jelentések közül örömmel konstatálhatjuk, hogy a Kör örvedetesen fejlődik. A jelentések után a választás következett. Közfelkiáltással elnöknek és alelnöknek az eddigi érdemes elnökök: Christian Antal és Martin Imre választottak. Tisztségviselőkké választották szótöbbséggel: I. igazgatónak Fodor József, II. igazgatónak Wolf István, I. titkárnak Zilahy György, II. titkárnak dr. Mraz Gusztáv, pénztárosnak Skersil János, ügyésznek Feymann Gyula, könyvtárosnak Csizsár László és lapitárosnak Sikorszy Sándor. A választmány tagjaivá lettek: Balogh Béla, Barbierik Titusz, Dósa Imre, Fa István, Faragó Lajos, Fritsch Fülöp, Gaskó Gyula, Georgevits István, dr. Gonda Mór, Czöldér Aurél, Lestyánszky János, Matanovich Adolf, Áts Nagy Ferencz, dr. Milassin Kálmán, Musits Sándor, Nauer György, Kis Mór, Szabó János, dr. Wolf Adolf és dr. Wittigschlager Rezső. A választmányban egyetlen hírlapíró volt, azt kibuktatták Kiváncsiak vagyunk, hogy a Kör mozgalmairól ki fogja az újságokat értesíteni. Ez lesz nálunk a legnagyobb újság, mert nálunk eddig még szokatlannak a lapokat valami mozgalmáról értesíteni.

Halálozás. Ismét súlyos csapás érte Mayer Józsefet és családját. Fia, Mayer Károly posta és

távirtda gyakornok hosszas szenvedés után 23 éves korában elhunyt. Temetése szerdán délután igen nagy részvét mellett. Nyugodjék békében.

Új segédjegyző. Franzfeld községe a múlt pénteken Fuchs Ernőt választotta meg egyhangúlag segédjegyzőjévé. A megválasztott a fiatal jegyző-nemzedék egyik kiválóan képzett tagja.

Két gyöngye volt a falunak, két virága, mind a kettő úgy vágyott a boldogságra s egy szép napon mind a ketten meg is lelték, amikor a Kecskeméti barackkrém megízlelték. — A boldogságnak olesó és könnyű megszerzhetését biztosítja az Első alföldi cognacgyár r. t. Kecskeméten. Kitűnő barack-különlegességek. A szellemes „Barack-Hiradó” ingyen és bérmentve küldetik.

Iszakosság nincs többé!

Kívánatra bárkinek bérmentesen küldünk esomag Cozaport. Kávé, tea, étel vagy szeszese italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A Cozaport többet ér, mint a világ minden szobeszedé a tartózkodásról, mert csodálatos elleneszenessé teszi az iszakosnak a szeszese italt. A Coza oly esendesen és biztosan hat, hogy azt feleség testvér a nagy gyermek egyaránt az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető mézesak nem is sejtí me okozta javulását.

Nemrégiben egy fiatal asszony nekünk körülbelül a következőt mesélte: „Igen én is használtam ezt a remek szert a férjem tudta nélkül és hála Isten teljese segített rajta. Jó férj volt józan állapotban, de sajnos, majd, mindig részeg volt. Polytonos félelem, aggodalom és kétségbeesés, szegény, becselenség és szegénység közepette éltam! De nek is meséltem volna el másoknak? Nem csodálatos e igazán hogy egy asszony a dolgot saját maga ekképpen irányítsa és otthonát, gondterhes tizhelyét örömpalotává tudja varázsolni!” 52-8

Coza a családok ezreit békítette ki ismét, sok sok ezer férfit a szegény és becselenségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatal embert a jó utra és szerencséhez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.

Az intézet mely a Cozaport, tulajdonosa, mindazoknak, kik kívánják egy próba adagot díj és költségmentesen küldi hogy így bárki is meggyőződésben biztos hatásáról. Kezeskedünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

COZ INSTITUTE (Dept. 149), 71, High Holborn, London W. C., ANGLIA.
(Levelek 25 fillér levelezőlapok 10 fillére bérmentesítendőek.)

Hirdetések.

470. szám.

Pancsovai főszolgabírószágtól.

1905.

Pályázati hirdetmény.

A megüresedett révaufalusi községi segédjegyzői állásra ezennel pályázat nyitatik.

Ezen állással 1000 korona évi fizetés, 240 kor. lakbér, 3 öl kemény tűzifa, és 800 □ öl használatának élvezete van egybekötve.

Felhivatnak mindazok a kik ezen állást elnyerni ohajtják, hogy elmélete képzettségüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket a pancsovai járás főszolgabírósághoz folyó évi február hó 15-ének d. u. 5 órájáig küldje be.

Később érkező kérvények figyelembe nem vétetnek.

Pancsován 1905. évi február hó 1-én

Dr. Gyertyánffy,

2-1

főszolgabíró.

Világhírű!

A „REKORD” festészeti műintézet a kiválóan sikerült életnagyságu arcképeiről, melyeket elismert művészek által készített. Számos (kir. közjegyző által hitelesített) elismerőlevél a világ minden tájáról.

Elsőrangú képek árai:

Olaj-, aquarell- és pastellfestésben fénykép után 48-63. cm. nagyságban ára ..... 20 korona

Legfinomabb kivitelű Blom-, Platin- és kréta-rajz ára ..... 5 korona.

Részletes árjegyzék bérmentve.

Egy életnagyságu képet készítettünk mindenkinek teljesen ingyen, ha részünkre 3 rendelést szerkez és azokat egyenkint vagy egyszer e beküldi.

„REKORD” festészeti műintézet

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 46.

20-14

Ferencz József keserűvíz

az egyedül elismert
kellemes ízű termé-
szetes hashajtószor.
13-9

4. szám.
1905. vntó.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósi végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közzhírré teszi, hogy a Bpesti kir. törvényszéknek 1904. évi 98880. számú végzése következtében Dr. Kun Antal ügyvéd által képviselt Tolnai Béla javára, Kuszing Péter ellen 366 kor. 09 fill. s járulékaik ereéig 1904. évi XII hó 15-én fogatosított biztosítási végrehajtás útján le foglalt és 738 kor. becsült következő ingóságok, u. m. butor nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az Antalfalvai kir. járásbírósa 1904. ik évi V. 516. számú végzése folytán 366 kor. 09 fill. tőkekövetelés, és eddig összesen 73 kor. bíróság már megállapított költségek erejéig Ozorán alperesnél leendő eszközésére 1905. évi február hó 11-ik napjának délutáni 5 órája határidőn kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivátnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108 §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is eladatni fognak.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120 § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Antalfalván, 1905. Január 14 én.

Gresky,

kir. bír. végrehajtó.

1-1

Pancsovai látképes levelezőlapok

(legújabb felvételek)

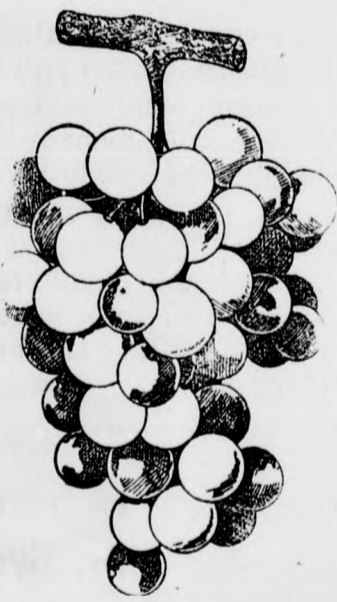
igen szép egy- és többszínű fotolitografiai kivitelben kaphatók

Wittigschlager C.

könyvkereskedésében, Pancsován.

„Milleniumtelep“ Nagyősz.

Legolcsóbb árak!

Legolcsóbb árak!

Szép és tartós szőlője

csak annak lesz, a ki ingyen kéri Magyarország legnagyobb szőlőiskolájának árjegyzékét, a mely szőlőiskola állami segélyvel és állami felügyelet mellett létesült.

20-13

E l a d ó,

vagy április 1-től bérbeadó a Széles-utca 1. sz. a. levő ház és szőlővel beültetett kert. Részletesebben tájékoztat Nagy János, tulajdonos, Kolozsvártt, Fellegvári út 29., emelet.

A Liniment. Capsici comp. a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult háziszor, mely már több mint 35 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvénynél, csúznál és meghűléseknel bedörzsölésképpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt be vásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, a mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 kor. és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapesten.

Richter gyógyszerháza az „Arany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi sztküldés

*-17

Schicht-szappan

„szarvas“

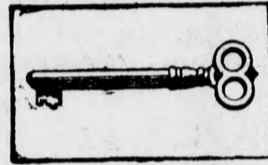
vagy

„kulcs“

jegygyel

legjobb, legkiadósabb s ennél fogv legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

34-27

VÉD- JEGY.

A temesvári

„DMKE“ MOSÓ- ÉS PIPERE- SZAPPANOK

a legjobbak és legolcsóbbak.
(10, 20 és 30 fill.)

! Igazi magyar családi szappan.
Kereskedőknek árkedvezmény.

Kérjünk mindenütt temesvári

„DMKE“ SZAPPANT!

A hol nem kapható, oda a gyár 5 kilogrammos postacsomagokban szállítja utánvétel mellett portómentesen.

Czim: „Szappangyár“ TEMESVÁR.

13-11

BENZINMOTOROK, GŐZCSÉPLŐKÉSZLETEK aratógépek és egyéb mezőgazdasági gépek

legújabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

**A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK
vezérügynökségénél**

BUDAPEST, V., Váci-körút 32.

Árjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

! Képviselő: Singer és Palmer Temesvár. !

10-2

Kiadótulajdonos: Feymann Gyula.

Nyomt Wittigschlager C.-nál Pancsován.